

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 1. Coniugem probatæ virtutis esse quærendam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

pertinet verò ad ipsos parentes ab illa anxietate illos liberare, quando status ille est matrimonij, de quo iam loquimur. Nec solùm ob solatium filiorum, sed ob quietem etiam *propriam*, & vt tales curas deponant, expedit illos in statu collocare, quando tempus peruenit. id enim significauit Ecclesiasticus c. *Ecl. 7. 26.* dicens: *c. trade filiam tuam, & grande opus feceris, sed homini sensato da illam:* grande opus appellat hoc, quia se ipsum liberat Pater à cura & sollicitudine illius custodiendæ; & illam, à *periculo*, in quo versatur: est que vltima hæc Parentum ad filias obligatio, quam transferunt à se in viros, quibus illas tradunt. Et propterea monet Sapiens, vt *sensato det illam*: parum enim ad rem facit, quòd ille sit diues aut nobilis, si est fatuus, aut malè moratus: quia tunc non curas deponunt parentes, sed augent ob timorem malorum euentuum.

Quare interrogatus Themistocles Philosophus cui libentius filiam suam dare vellet, diuitine improbo, & insipienti: an pauperi, probo & sensato? respondit: malo habere *hominem*, qui pecunia indigeat, quàm pecuniam, quæ viro opus habeat. Sed felicior ac prudentior fuit Noëmi, quæ nurui suæ Ruth talem virum quæsiuit, in quo simul concurrebant diuitiæ cum virtutibus; & bona fortunæ cum prudentia, & rara sanctitate, quam in memorabili hoc facto patefecit.

§. I. *Coniugem probata virtutis esse querendam.*

PRIMUM. Ipse Booz, cum esset vir grauis, & prouecta iam ætatis, ducturus uxorem, voluit eam esse probatæ virtutis, & quæ talis in tota ciuitate haberetur: ideoque illi dixit: *scit omnis populus qui habitat intra portas urbis mee, mulierem te esse virtutis*, cuius indicium etiam hoc est, quòd vt nuberes, non quæsieris *iuuenes pauperes* aut diuites secundum ætatem tuam; sed propinquum prioris tui mariti, qui iuxta legem, eius qui sine filiis decessit, nomen suscitaret. Ex quo apparet *virumque sanctam intentionem* in hoc matrimonio ineundo habuisse: & ita Deus eorum desideriis benignè annuit, dans illis filium masculum, qui familiam suam cum magna eius gloria, in futurum propagaret.

SED in eodem facto adhuc multò amplius manifestauit Booz *ra-*ram castitatem, diuinæque legis amorem; cum matrimonium *clandestinum* horruit, quod nocte fit, & sine testibus: volens illud ita publice & solenniter inire, sicut lex iubebat. Et quamuis *occafio* esset *vehemens*, cum videret se habere prope mulierem iuuenem & comptam, petentem ab ipso, vt in uxorem eam acciperet, ipse tamen valde strenuè sese cohibuit, vt puritatem suam conseruaret. Et quamuis occasio illi occurreret repente, cum esset à somno excitatus, quo tempore pugna solet esse vehementior: nihil tamen passus est integritati suæ decedere:

sed

Vide *lans.*
in *Ecl. 7.*
Virtus qua
renda con-
iugis.

I.

Sancta in-
tensio.

2.

Non clan-
destinum.

Occasio peccati superanda.

Clandestina irrita. Sess. 24. de reform. matrimon. cap. 1.

Iniuriam proximi caue.

Et Cupiditatem.

4. Fidelitas.

Veritas.

Religio iniurandi.

sed hosti & carni suae strenue resistit, nec voluit diuinam legem conculcare, nec aliter matrimonium inire, quam lex ipsa constituerit in praesentia testium, & totius populi, qui mille bona illi sunt precati, dicentes: *faciat Dominus hanc mulierem, qua ingreditur domum iustum, sicut Rachel, & Liam, qua edificarunt domum Israel: ut sit exemplum virtutis in Ephrata, & habeat celebre nomen in Bethlehem, fiatque domus tua sicut domus Phares, de semine quod tibi dederit ex hac puella.* Haec omnes benedictiones euenerunt illi: ut ex hoc intelligamus, etiam nunc esse dignum, cui Deus Ecclesiae benedictiones concedat, qui matrimonium cum ea sollemnitate celebrat: quam ipsa describit: quae semper detestata est clandestina matrimonia tanquam valde periculosa, & multis peccatis, ac perturbationibus exposita, donec tandem sacrum Tridentinum Concilium illa irritauit, ac statuit, si clam fierent, nullius esse valoris: ut sic ab ipsa radice tot malorum sementem euelleret.

ETIAM eluxit sanctitas & iustitia Booz in eo, quod noluerit, ipsum matrimonium inire cum iniuria alterius, qui titulo maioris propinquitatis, plus iuris ad illud habebat, iuxta legem antiquam, & ita noluit promittere ipsi Ruth, se illam in coniugem daturum, nisi sub conditione, quod alter monitus cederet iuri suo. nam iustorum est, nolle iniuriam alijs facere: nec eis velle, quod non vellent sibi fieri. Et qui cupit feliciter sibi euenire statum, quem desiderat: caueat imprimis, ne illum adire contendat cum aliqua iniuria proximi: non enim dabit Deus felicem exitum in rebus proprijs ei, qui eas per media contra iustitiam, & cum alicuius damno quaerit. Et quamuis nouerat Booz, cum Ruth se accepturum in dotem agrum Elimelech; non propterea fuit cupiditate excacatus, nec agere voluit ut illum haberet, nisi alter, qui potius quam ipse ius habebat, ei renunciaret. In quo etiam dedit exemplum cohibendi cupiditatem ei, qui de assumendo statu in bonum animae suae agit: nam electiones ab huiusmodi radice deprauata ortae solent cedere in animae detrimentum.

IN EODEM Booz facta apparet eius fidelitas ac veritas: dum promissionem, ipsi Ruth, licet in occulto & sine testibus factam, magna celeritate adimpleuit: quia sufficit, Deum esse testem, qui omnibus, quae dicuntur, & fiunt in toto mundo, etiam in angulis, praesens adest: quod si promissio iuramento firmeretur; est peculiaris ratio, cur sit implenda: eo quod aduocatus sit ipse Dominus in testem promissionis, & quasi eius fide iussor. Et quamuis in huiusmodi casibus attentius sit considerandum, quid iuretur & promittatur: promissionem tamen factam necesse est exequi. Nam ad prouidentiam diuinam spectat, fouere, & promouere causam prudentum iuramentorum, eisque felices exitus dare: siquidem accipit illa, tanquam media ad electionem horum statuum.

AD EANDEM fidelitatem pertinet, omnia *impedimenta* prudenter remouere, quæ occurrere possunt, quo minus promissio impleatur. Ac propterea Booz dixit Ruth: *caue, ne quis nouerit, quod huc ueneris: ut scilicet, & suum eò aduentum; & id, de quo conuenerant, apud se retineret: id enim plurimum referre solet ad felicem negotiorum expeditionem: sicut, non seruatò secreto, solet exitus esse minus fælix, & exurgere mille impedimenta, quæ bona consilia, & dispositiones disturbent. Et fortè, si alter ille ipsius Booz propinquus, qui repente ad portam ciuitatis uenerat, ubi actum & conclusum est de iure matrimonij, conscius fuisset, quid inter Booz & Ruth fuisset actum, præcogitasset quid sibi esset respondendum, & aliud consilium inuenisset, ne agrum relinqueret, quem alias habere cupiebat.*

SED ne silentio prætereamus prudentem Booz ipsius cautelam, qua monuit Ruth, ut suum ad aream, tali noctis tempore, accessum occultaret: cupiebat enim ipse etiam *suspicionum*, & murmurationū occasiones remouere. honorati enim & prudentes homines non satis existimare debent, quòd culpas coram DEO euitent; sed etiam mali nominis occasiones apud homines. Hoc est enim quod monet Apostolus, ut d *prouideamus semper bona, non tantum coram DEO, sed etiam coram omnibus hominibus.* Et Sapiens hortatur, ut *curam habeamus de bono nomine: hoc enim, ait, magis permanebit, quam mille thesauri pretiosi & magni.* Ut igitur bonum nomen conseruaret Booz, uoluit aduentum Ruth occultum teneri: præcipuè cum ipse illum non procurasset. Et simul ipsi Ruth consulebat: ad cuius honestatis bonum nomen & opinionem, quam in ciuitate habebat, omninò spectabat, eundem aduentum occultari.

SED ipsa quoque Ruth suam prudentiam ostendit; quia ita tacuit & secretum apud se seruauit, quod Booz illi commendauerat ut, soli *socrui* suæ, quod gestum erat, aperuerit. non enim intelligebatur secretum, etiam apud Noëmi seruandum. ut hinc discant mulieres esse circumspectæ in huiusmodi pactis. Nam sicut prudentiæ est alijs illa non *prodere*; ita esset insignis imprudentiæ à Satana (ut superius est dictum) suggestæ, eadem parentibus & bonis consiliarijs *occultare*: quia exponunt se periculo, ut facile decipiantur. Satis uerò constat, Booz non uoluisse pactum illud occultari Noëmi, siquidem, cum dedit illi sex modios hordei, dixit: *nolo uacuum te reuerti ad socrum tuam*, coniecit enim uir prudens, ab ipsa Noëmi consilium illud prædijsse: ac proinde omnium eorum consilium futuram, quæ gesta essent. Eadem uerò opera exhibuit suam liberalitatem, & misericordiam, subueniendo indigentibus. Sed ipsis uerbis insinuare uoluit Booz, illam eleemosynam non tam à se fieri in gratiam ipsius Ruth, quam senioris Noëmi, ut hac ratione ipsius puritas

5.
Secretum
seruandum.

Boni nomi-
nis cura.
d Rom. 12.
17.

e Eccl. 4. 15

6.

Mulieres
taceant.

Parentes
consulant.

Liberalitas
sit prudens.

magis innotesceret: quia ad eam potius respexit, de qua minor poterat esse suspicio.

7.
Iustitia.

DENIQUE voluit Booz, totum hoc negotium in publico *Iustitie* tribunali, (quod olim esse solebat ad portas ciuitatis expediri conuocatis grauioribus, & senioribus iudicibus: quibus causam suam cum veritate & sinceritate proponeret: libenter secuturus quod illi ex iustitia decernerent: liberam etiam faciens competitori suo potestatem eligendi, quod magis veller, sibi que vtilius existimaret. Postquam autem ille suo iuri cessit, quoniam signum talis cessionis erat secundum legem illam, vt *calceam* exueret, eique daret, cui ius cedebat: statim hoc petijt Booz, vt sic constaret de iure, quod in ipsum transibat. In quibus omnibus elucet *rectitudo iustitia*, qua agendum sit de rebus ad matrimonium spectantibus: non contentionibus & disputationibus importunis: sed rationibus verbisque modestis: locum dando rebus apertis & indubitatis; & absque importuna aliqua extorsione, liberum alteri parti relinquendo, vt iure suo uti possit: nec Iudices eos eligendo, qui ipsius votis annuant: sed qui statuunt, quod iustum est: quia quod hac ratione & via statuatur, vtilitatem & commodum adferet.

POSTquam vero de veritate & iustitia constitutum fuerit, expedit, id *omnibus innotescere*: cum enim matrimonium sit status perpetuus: necesse est *firmum* ac stabile esse, quod illud comitatur, & ad eius onera portanda iuuat.

§. II. De aliis quibusdam matrimonii conditionibus.

Matrimo-
nium.
Contractus
& Sacra-
mentum.
1.
Intentio.
2.
Confessio.

QUAEVNOQUE haec tenus dicta sunt, spectant ad matrimonium, quatenus est *contractus* quidam humanus, & dirigitur ad fines primae suae institutionis; superest, breuiter ostendere conditiones, dignè illud celebrandi, quatenus est *Sacramentum*: quae ad nostrum institutum potissimum sunt *duae*. *Prima* conditio est, vt recta adsit *intentio* proprii finis huius status & Sacramenti: sicut in primo capite est dictum. Et quod hi fines excellentiores erunt, & absque mixtura finium terrenorum & sensualium, eò erit dispositio ex hac parte sublimior.

SECUNDA conditio est, vt bona adsit *conscientia*, à grauibus peccatis pura & munda. Effet enim graue sacrilegium contra debitam diuino huic Sacramento reuerentiam, illud cum conscientia peccati mortalis suscipere: quia per hoc ponitur ob *ex gratia*, quam conferret; & quod est ex parte talis suscipientis, Sacramentum esset signum inane: quia non efficeret, quod significat. Et quomodo dignè referet, ac significabit coniunctionem CHRISTI Domini nostri cum sponsa sua Ecclesia: qui coniunctionem amoris cum i-

plo